

HARMADIK ORSZÁGBELI MUNKAVÁLLALÓK

A kormány [T/9634.](#) számon törvényjavaslatot nyújtott be az egyes migrációs tárgyú és ezekkel összefüggésben más törvények módosításáról. A javaslat többek között két európai uniós irányelvet kíván átültetni a harmadik országból származó állampolgárok munkavállalásával kapcsolatban.

- Az Európai Unióban 2014-ben közel 14 millió uniós állampolgár élt – főként munkavállalási célból – másik tagállamban. A harmadik országokból leginkább munkavállalás és család-egyesítés, valamint menekült-státuszért folyamodás miatt érkezők száma ugyan-ezen év végén meghaladta a 28 millió főt.
- Magyarországon az elmúlt évtizedben a harmadik országokból származó munkavállalók száma radikálisan lecsökkent. A csökkenő tendencia az elmúlt években tovább folytatódott.
- 2015-ben 12 617 harmadik országból származó személy dolgozott Magyarországon. A megelőző évben létszámuk még 18 982 fő volt.
- 2013-ról 2015-re a kínai személyek számára kiadott és érvényben lévő magyarországi munkavállalási engedélyek száma 10 409-ről 1895-re csökkent.
- A 2012 utáni években az Ukrajnából hazánkba érkező munkavállalók száma éves viszonylatban átlagosan felére csökkent.
- Míg 2006-ban még 2000, addig 2015-ben már csak 280 szezonális munkavállalási engedélyt adtak ki a magyar hatóságok.
- 2015-ben 6 db „kék kártya” került kiállításra Magyarországon

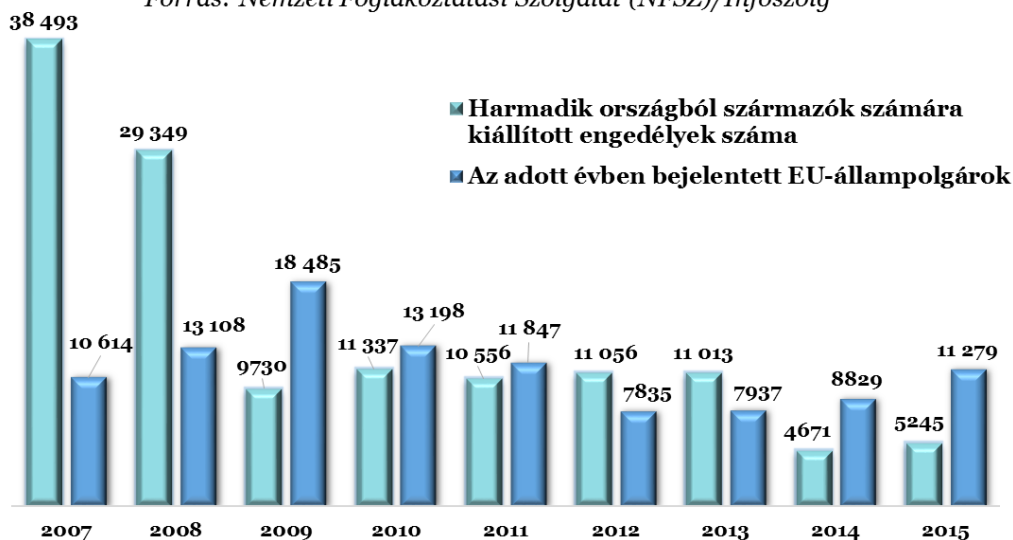
A külföldiek foglalkoztatása tekintetében mind a hazai, mind pedig az Európai Unió szabályozás **különbséget tesz az EGT-állampolgárok és családtagjaik** (az Európai Gazdasági Térség tagállamainak, valamint Izland, Liechtenstein, Norvégia és Svájc állampolgárai), valamint **a harmadik országból származó személyek között**. Harmadik országbeli állampolgárnak a szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező személyek kivételével a nem magyar állampolgárt és a hontalant tekintik.

A külföldi munkavállalók magyarországi foglalkoztatásának feltételeit a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló [1991. évi IV.](#) törvény, a harmadik országbeli állampolgárok beutazásáról és tartózkodásáról szóló [2007. évi II. törvény](#), valamint a jelzett törvények alapján megalkotott [355/2007.](#) (XII. 23.) és a [445/2013.](#) (XI. 28.) Kormányrendelet szabályozza.

Harmadik országbeli állampolgár – meghatározott kivételekkel – Magyarország területén **csak állami foglalkoztatási szerv által kiállított engedély alapján**, valamint a Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal által kiállított **összevont engedély alapján** vállalhat munkát.

Nincs szüksége azonban engedélyre a menekültként, oltalmazottként vagy menedékesként elismert, továbbá a bevándorolt vagy letelepedett jogállású személyeknek, az EGT állampolgároknak és családtagjaiknak, valamint alapvetően a szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező személyeknek.

Külföldiek munkavállalása Magyarországon (fő/év), 2007-2015.
Forrás: Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat (NFSZ)/Infoszolg

EURÓPAI UNIÓ – ELVEK ÉS IRÁNYOK

Az [Európa 2020 stratégia](#) kiemeli, hogy – a társadalmi elöregedés általános tendenciájával párhuzamban – **a munkaképes korú lakosság erőteljes csökkenésének problémája az Európai Unió szinte valamennyi tagállamát érinti.** A következő évtizedben – az előrejelzések szerint – **az EU munkaképes lakossága 17.5 millió fővel fog csökkenni,** miközben gazdaságának egyre nagyobb szüksége lesz a magasan képzett munkaerőre, valamint a szezonális munkavállalókra. Ráadásul [valamennyi mutató azt jelzi,](#) hogy egyes újabb és a jövőben szükségessé váló különleges szakképzettségek csak az Európai Unión kívül lesznek fellelhetők.

Az EU jogszabályi környezete

Mind az Európa 2020 stratégia, mind a vonatkozó jogszabályi környezet alapján megállapítható, hogy a jelzett demográfiai és munkaerő-piaci folyamatok kezelésében az **Európai Unió egyre nagyobb hangsúlyt fektet a harmadik országokból eredő legális migrációra,** valamint a migránsok megfelelő társadalmi integrációjára. Mindezek mellett tagállami szinten – mind az EU-n belüli, mind a harmadik országokból származó munkaerő-bevándorlás kapcsán – **kifejezetten az adott hiányszakmák betöltésére irányuló célzott munkaerő-politikát tartja helyesnek.**

Az Európai Parlament és a Tanács a vonatkozó szabályozások során két alapelvet mindvégig szem előtt tartott:

- a **közösségi preferencia elve** szerint a tagállamok az üres álláshelyek betöltése során saját állampolgárait, ill. az EU tagállamokból érkezőket előnyben részesíthetik;
- **második alapelvként** a közösségi szabályozás nem érinthette a tagállamoknak azon jogát, hogy eldöntsék, mennyi harmadik országból származó személynek adnak munkavállalási engedélyt.

Az elmúlt években a harmadik országokból származók munkavállalásához kapcsolódóan született jogszabályok a 2009-ben elfogadott

[Stockholmi program](#) legális migrációhoz kapcsolódó célkitűzésein alapultak.

A [2009/50/EK](#) irányelv bevezette a „kék kártyát”. Ennek lényege, hogy a magas szintű képzettséget igénylő munkákra gyorsabb eljárásban és kedvezőbb tartózkodási feltételekkel vállalhatnak munkát az EU tagállamaiban a **magas képzettséggel rendelkező harmadik országbeli munkavállalók.**

Az összevont engedélyről szóló [2011/98/EU](#) irányelv – amellyel, hogy meghatározta a jogszerűen bevándorló migránsokat megillető jogokat és kötelezettségeket – **egyszerűsített eljárást** hozott létre azon harmadik országbeli állampolgárok számára, akik tartózkodási és munkavállalási engedélyért folyamodnak.

Az EU államait érintő **szезonális munkaerőhiány** célzott kezelésére, valamint az ideny-munkások illegális munkavállalásának visszaszorítására, valamint a munkavállalók jogainak biztosítására vonatkozóan 2014. februárjában került elfogadásra a [2014/36/EU irányelv.](#)

Végezetül a 2014. május 15-én elfogadott [2014/66/EU](#) irányelv célja, hogy könnyebbé tegye a vállalkozások és multinacionális vállalatok számára, hogy vezetőiket, szakértőiket és gyakornokaikat ideiglenesen az Európai Unióban található leányvállalataikhoz áthelyezhessék.

MAGYARORSZÁGI HELYZETKÉP**Munkaerő-politikai alapelvek**

A Magyarország kormánya által 2013-ban elfogadott [migrációs stratégia](#) – összhangban az Európai Unió vonatkozó megállapításaival – kiemeli, hogy „*a hazai népességfogyás és alacsony foglalkoztatottság mellett a növekedést, az újraelosztást, a nyugellátás fenntarthatóságát a képzett munkaerő ellenőrzött bevándorlása is segítheti.*” A nemzetgazdasági szempontokat előtérbe helyezve a stratégia szerint Magyarországnak vonzó célponttá kell válnia a gazdaság szempontjából hasznos tevékenységet végzők – **úgy mint a magasan képzett**

munkavállalók, a befektetők és a hiányszakmákban elhelyezkedők – számára.

A hiányszakmák és a harmadik országokból származó munkaerő-igény tekintetében Magyarország 2015-ben [részletes kimutatót](#) küldött az Európai Migrációs Hálózat számára. E szerint a kormányzati politika arra irányul, hogy a hiányszakmákat elsődlegesen a nemzeti munkaerő aktivizálásával kívánják betölteni, a külföldi munkaerő beáramlását pedig csökkenteni tervezik.

A munkaerő-bevándorlás kontrollálása érdekében Magyarország – a jogszabályokban meghatározott [engedélymentességre vonatkozó eseteken](#) kívül – munkaerő-piaci vizsgálatot alkalmaz a munkaerő bevándorlásának irányítására. Emellett 2015 augusztusától a nemzetgazdaságért felelős miniszter rendeletben éves [kvótát határoz](#) meg az egy időben foglalkoztatható harmadik országbeli munkavállalókkal kapcsolatban. A rendelet lényege, hogy az engedélyköteles foglalkoztatható nem EU-s állampolgárok száma nem haladhatja meg a tárgyévet megelőző évben a munkaügyi központokhoz bejelentett munkaerő-igények havi átlagát.

Kiadott munkavállalási engedélyek főbb országoként és országcsoportonként, 2012-2015.

Forrás: NFSZ/Infoszolg

	2012	2013	2014	2015	Tendencia
Japán	323	536	348	471	
Kína	3164	3680	848	478	
Kosзовó	711	861	254	278	
Szerbia	753	754	276	546	
Thaiföld	526	475	269	244	
Ukrajna	2170	858	867	1145	
Vietnám	730	1031	156	217	
Országcsoportonként					
Nem EU-s európai	3081	1892	1672	2494	
Nem EU-s szomszédos országok	4461	3475	1143	1691	

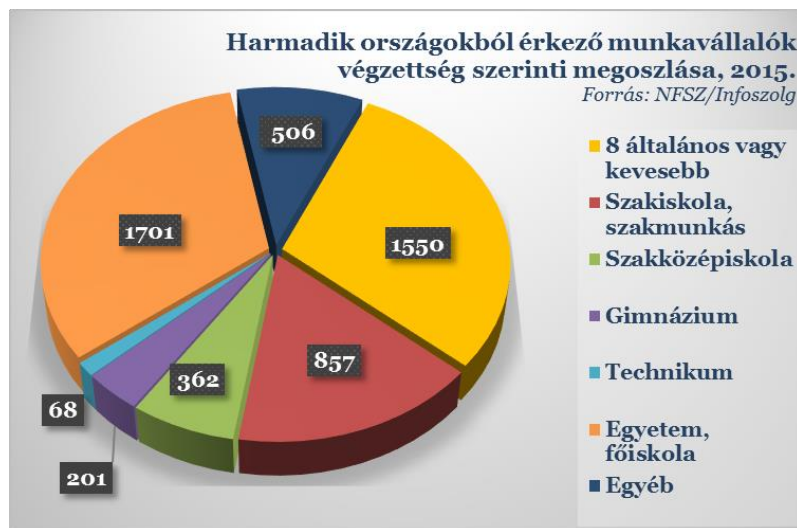
A [2015-ös évre meghatározott határszám](#) 59 ezer főt jelentett. A kvóta bevezetése – összevetve a 2015-ben kiadott és érvényben lévő munkavállalási engedélyek számával – nem jelentett tényleges korlátozást a harmadik országbeliek magyarországi alkalmazásában.

A külföldi munkaerő-bevándorlás tendenciái és jellegzetességei

A **2006 és 2013 közötti időszak** adatait vizsgálva megállapítható, hogy a harmadik országokból érkezők számára kiadott munkavállalási engedélyek (szezónális és egyéni munkavállalói engedélyek) együttes száma **2009-ig jelentős csökkenő tendenciát mutatott**. Ezt követően a 2010-es év kisarányú növekedése után 2011-től egyfajta stagnálás volt tapasztalható egészen 2013-ig. Az időszakban tapasztalható **nagyarányú csökkenés egyrészt szorosán összefügg az Európai Unió bővítési folyamatával**, melynek következtében a Magyarországgal együtt csatlakozott környező országok állampolgárainak hazai foglalkoztatása már nem engedélyhez, hanem csak bejelentéshez kötődött. A **csökkenés másik oka**, hogy 2009. január 1-től az EGT-tagállamokból érkezők munkavállalásának engedélykötelessége is megszűnt. Mindezek mellett a **csökkenés további oka**, hogy Magyarország alapvetően kevesebb külföldi munkavállaló számára lett célország.

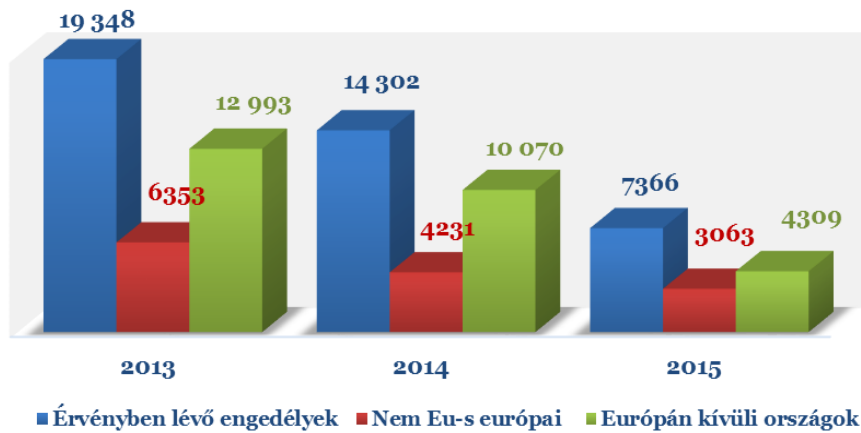
Harmadik országokból érkező munkavállalók végzettség szerinti megoszlása, 2015.

Forrás: NFSZ/Infoszolg

Érvényben lévő munkavállalási engedélyek együttesen, ill. országcsoportonként, 2015.

Forrás: NFSZ/Infoszolg

2014-ben az Európai Unión kívülről érkező munkavállalók száma **újabb jelentős**, az előző évhez viszonyítva **közel 58 százalékos csökkenést mutatott**, 2015-ben pedig csak kisebb növekmény realizálódott.

Országcsoportonként elemezve az elmúlt évek tendenciáját elmondható, hogy **az Európán kívülről érkezett munkavállalók** annak ellenére is jelentősen **felülreprezentáltak** a magyar munkaerőpiacon, hogy számuk napjainkra a 2012-2013-as adatokhoz képest rendkívüli – közel 65 százalékos – csökkenést mutat. Körükben a legnagyobb csökkenést a kínai

munkavállalók száma mutatta: 2014-ben az engedélyért folyamodó kínai száma több mint 77 százalékkal csökkent, és a tendencia a 2015-ös évben is folytatódott.

Az egyes években kiadott munkavállalási engedélyek mellett az adott években **még érvényben lévő engedélyek száma 2014-től ugyancsak radikális**

csökkenést mutat. 2015. december 31-én 7366 munkavállalási engedély volt érvényben Magyarországon. Ez az előző évhez képest közel 7 500 fős csökkenést jelent.

Nemzetgazdasági ágazatok szerint vizsgálva a harmadik országokból beáramló munkaerőt elmondható, hogy a 2015-ben érkező munkások több mint 65 százaléka öt ágazatban helyezkedett el: a feldolgozóiparban (1437 fő), az információ, kommunikáció (754 fő), a gépjárműjavítás, kereskedelem (485 fő), valamint a szállítás-raktározás (472 fő) és szálláshelyszolgáltatás, vendéglátás (338 fő) területén.

Források:

- A harmadik országbeli állampolgárok beutazásáról és tartózkodásáról szóló [2007. évi II. törvény](#)
- A Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat honlapja – [Külföldi munkavállalók éves statisztikái](#)
- A Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal [honlapja](#)
- Ács Vera Judit: Külföldiek magyarországi foglalkoztatása. Wolters Kluwer, Budapest, 2015.
- Az Európai Unió bevándorlás-politikája – Az Európai Parlament [honlapja](#)
- [Employment and Social Developments in Europe, 2015.](#)
- [International Migration Outlook 2015.](#)

ORSZÁGGYŰLÉS HIVATALA
KÖZGYŰJTEMÉNYI ÉS KÖZMŰVELŐDÉSI IGAZGATÓSÁG

Készítette: B. Müller Tamás
Képviselői Információs Szolgálat
E-mail: infoszolg@parlament.hu

Internet: www.parlament.hu/infoszolg
Intranet: intra.parlament.hu/infoszolg/
Tel.: (1) 441-4529; (1) 441-6486